

ע"א 232/10

קבוע לדיון בפני הרכב השופטים:

כב' השופטת מרים נאור

כב' השופטת עדנה ארבל

כב' השופט יצחק עמית

בית המשפט העליון בירושלים

בשבתו לבית משפט לערעורים אזרחיים

הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ
ע"י ב"כ עוה"ד ב. לוינבוק ושות'
מרחבי מנחם בגין 52, תל אביב 67317
טלפון: 03-6368888; פקס: 03-6368889

המערער

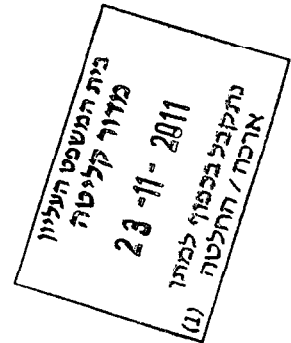
- נגד -

המפקח על הבנקים
ע"י המחלקה המשפטית בבנק ישראל
מרחוב בנק ישראל 1, ירושלים
טל: 02-6552404; פקס: 02-6669728

תמשיב

איגוד הבנקים (ע"ר)
על ידי ב"כ פישר בכר חן וול אוריון ושות', עו"ד
מרחוב דניאל פריש 3, תל אביב 64731
טלפון: 03-6944142; פקסימיליה: 03-6091117

המבקש להצטרף
לערעור כידין בית
המשפט

הודעה מטעם הצדדים בדבר הסכמות

ובקשה מוסכמת למתן תוקף של פסק דין להודעה

בחמשך לדיון שחתקיים ביום 15.9.2011 ולהחלטת בית המשפט הנכבד ממועד זה, מתכבדים הצדדים להודיע לבית המשפט הנכבד, כי הגיעו ביניהם להסכמה ביחס לחלק מסעיפי תוזה ההלוואה "תנאים מיוחדים להסכם הלוואה" (להלן: "תחוזה"), עליהם נסב הערעור שהוגש על ידי המערער בתיק זה.

אגוד הבנקים ביקש להצטרף לערעור ביחס לשלושה נושאים: התשלומים הנלווים (סעיף 8 לחוזה); ויתור על הזכות לסידור חלוף (סעיפים סעיפים 12(ב) ו-12(ד)(3) לחוזה); ותנאי הערבות (סעיפים 15(ג) ו-1(ד) לחוזה).

האמור להלן במסגרת הודעה זו, בהתייחס לשלושת הנושאים הנ"ל, הינו גם על דעות איגוד הבנקים.

אשר על כן, מתבקש בית המשפט הנכבד לאשר את הסכמות הצדדים, כמפורט להלן, וליתן להן תוקף של פסק דין.

מובהר, למען הסדר הטוב, כי הודעה ובקשה זו מתייחסת הן להסכמות שנכללו בהודעה ובקשה מיום 19.5.2011 והן להסכמות נוספות, אליהן הגיעו הצדדים בעקבות הדיון שנערך ביום 15.9.2011.

בחתאם להחלטת בית המשפט הנכבד, מפורטים בסוף ההודעה הנושאים לגביהם הצדדים לא הגיעו להסכמה.

ואלה הן ההסכמות אליהן הגיעו הצדדים:

1. סעיף 3(א) לחוזה – שיעור ומועד מתן החלואה –

א. הסעיף המקורי בחוזה החלואה קבע כך:

“החלואה תינתן ללווה בשיעורים ובמועדים כפי שיקבעו על ידי הבנק.”

ב. הצדדים הגיעו להסכמה כי ביחס ללווים קיימים בלבד, הסעיף ישונה וינוסח כך:

“החלואה תינתן ללווה בשיעורים ובמועדים כפי שהוסכם ו/או יוסכם בין הלווה לבין הבנק.”

ג. מובהר, למניעת ספק, כי ביחס ללווים חדשים, חל האמור בפסק הדין נושא הערעור, שניתן ביום 5.5.2009 בבית הדין לחוזים אחידים (להלן: “בית הדין”) בתיק ח”א 8002/02 (להלן: “פסק-הדין”).

2. סעיף 5(ו) לחוזה [כיום סעיף 5 (ה)] – חיוב החשבון במועד נדחה

א. הסעיף המקורי בחוזה החלואה, בפסקה השנייה, קבע כך:

“הלווה מסכים בזה כי הבנק יהיה רשאי, אך לא חייב, לחייב בכל אחד מימי החודש את חשבונו של הלווה בבנק המסחרי, או את חשבונו של אדם אחר שהבנק הסכים, לגבי כל סכום שהוא שלא חויב או שחויב ולא כובד ביום הפירעון.”

ב. הצדדים הגיעו להסכמה, לפיה ישונה ויתוקן נוסח הסעיף כך:

“הלווה מסכים בזה כי הבנק יהיה רשאי, חלף החיוב שלא כובד, לחייב בכל אחד מימי החודש את חשבונו של הלווה בבנק המסחרי, או את חשבונו של אדם אחר שהבנק הסכים, לגבי כל סכום שהוא שלא חויב או שחויב ולא כובד ביום הפירעון. בכל מקרה שבו אי-החיוב נגרם בשל סיבה שאיננה תלויה בלווה, ישלח הבנק ללווה הודעה בכתב על נועד החיוב החדש, לפחות חמישה ימי עסקים טרם ביצוע החיוב. ביצוע החיוב במועד החדש יהיה לפי “ערך” היום של החיוב שלא כובד.”

ג. יודגש, כי תיקון חוזה החלואה בהתאם לנוסח המוסכם לעיל, מחייב היערכות מיפונית ותפעולית.

3. סעיף 8 לחוזה – התשלומים נלווים

ד. הסעיף בנוסחו המקורי קבע כך:

“בנוסף לחלואה, לריבית להפרשי ההצמדה עליהן ולכל יתר התשלומים שעל הלווה לשלם לבנק על-פי הסכם זה, מתחייב הלווה לשלם לבנק זמי ביום, אגרות רישום בלשכת רישום המקרקעין ו/או ברשם המשכונות, זמי גביה, זמי שמאות, הוצאות ביטוח, זמי חכירה וכל שאר ההוצאות והתשלומים כפי שיקבעו על ידי הבנק (להלן: “התשלומים הנלווים”). הבנק יהיה רשאי, לפי שיקול דעתו הבלעדי, לשנות התשלומים הנלווים בכל זמן שהוא. התשלומים הנלווים ישולמו על-ידי הלווה לבנק במועדים שיקבעו על ידי הבנק.”

ה. בין הצדדים, הוסכם כי סעיף 8 לחוזה ינוסח באופן הבא, בשינוי עליו הורה בית המשפט הנכבד

(כב' הש' גרוניס), במסגרת החלטת בבקשה לעיכוב ביצוע (ואשר נכלל כבר בנוסח שלהלן):

"בנוסף להלוואה, לריבית, להפרשי התצמדה עליהן ולכל יתר התשלומים שעל הלווה לשלם לבנק על-פי הסכם זה, מתחייב הלווה לשלם לבנק, במועדים שייקבעו על ידי הבנק, עמלות וחייבים שונים בקשר להסכם זה ו/או לפעולות ו/או שירותים הקשורים בו וכן הוצאות ותשלומים לצד שלישי בקשר עם ההסכם ו/או המוטלים ו/או שיוטלו על הלווה על פי דין בקשר עם הסכם זה, לפי תעריף שיהיה נהוג בבנק מעת לעת, בכפוף להוראות חוק הבנקאות (שרות ללקוח), תשמ"א-1981 ובכפוף להוראות ולכללים שהותקנו ו/או יותקנו מכוחו (להלן: "התשלומים הנלווים")."

4. סעיפים 12(ב) ו-12(ד)(1) לחוזה - שיקול דעת הבנק בקביעת תנאי המשכנתא

ו. ס' 12(ב) לחוזה קובע:

שטר המשכנתא האמור בסעיף א' לעיל יכלול את התנאים שיהיו נהוגים בבנק בעת רישום המשכנתא."

ז. ס' 12(ד)(1) קובע:

...מתחייב בזה הלווה כי ינקוט בכל האמצעים הדרושים לרשום את הנכס על שמו בלשכת רישום המקרקעין ו/או בכל המקומות הדרושים לכך, ובאותו מעמד לרשום לטובת הבנק משכנתא ראשונה בנוסח ובתנאים ובמועדים כפי שידרשו על-ידי הבנק...

ח. בית הדין הורה לצרף את שטר המשכנתא להסכם כנספח, וכן הורה כי הבנק לא יהיה רשאי לשנות, להוסיף או לגרוע מהנאיו אלא אם הדבר הכרחי לצורך התאמתו לדין הנהוג בעת רישום המשכנתא.

ט. מוסכם על הצדדים שבעת החתימה על החוזה, לא יחויב הבנק לצרף לחוזה את שטר המשכנתא. יחד עם זאת הצדדים לא הגיעו להסכמה לגבי נוסח הסעיף. הצדדים יפרטו במסמך ההשלמות את הנוסח המוצע על ידם ואת הטעמים והנימוקים לנוסח המוצע, כאמור.

5. סעיפים 12(ב) ו-12(ד)(3) לחוזה - ויתור על הזכות לסידור חלוף

א. מוסכם על הצדדים כי ערעור הבנק יתקבל ופסק דינו של בית הדין לחוזים אחידים יבוטל, כך שהתוצאה האופרטיבית תהא שסעיפי החוזה (בחוזים שנחתמו לפני כניסתו לתוקף של תיקון 29 לחוק ההוצאה לפועל), ייוותרו כפי שנוסחו במקור.

ב. הבנק ואיגוד הבנקים סבורים, כי לאור השלכות אפשריות שיכול ותהיינה לפסק דינו של בית הדין לחוזים אחידים בעניין זה, חשוב להבהיר במסגרת פסק דינו של בית המשפט הנכבד, כי אין ולא היה בלשונו של סעיף 38 לחוק ההוצאה לפועל, גם בנוסחו לפני תיקון 29, בהתייחס לאופי וטיב הסידור החלוף שיינתן לחייב והתאמתו לא רק לחייב אלא גם לבני משפחתו, כדי להקנות לבני המשפחה זכות עצמאית לסידור חלוף. המשיב מתנגד לכך. הצדדים יפרטו במסמך ההשלמות מטעמים, את הבסיס לבקשתם לנמק / לא לנמק את החלטתו של בית המשפט הנכבד בעניין זה.

6. סעיפים 12(ד)(4) ו-14(א)(7) לחוזה – ההפניה להוראות חוק המשכון
- א. בפסק הדין [סעיף 110] הורה בית הדין על תיקון סעיף 12(ד)(4), כך שבמקום הפעולות שפורטו בו, יצוין, כי "יהיה הבנק ראשי לפעול למימוש זכויות הלווה שמושגנו לטובתו, בהתאם לאמור בסעיף 20 לחוק המשכון, התשכ"ז – 1967".
- ב. את סעיף 14(א)(7) לחוזה, העוסק, בין היתר, במתן יפוי כוח לבנק לייצג את הלווה מול חברת הביטוח, הורה בית הדין [בסעיפים 145 – 148 לפסק הדין] לתקן, באופן שבמקום הפעולות המנויות בו, יצוין, כי "הבנק יהיה ראשי לתבוע מחברת הביטוח את מימוש הזכות לכספי הביטוח בהתאם לאמור בסעיפים 9, 20 ו-22 לחוק המשכון, התשכ"ז – 1967".
- ג. הצדדים הגיעו להסכמה, לפיה יתווספו לנוסח סעיפים 12(ד)(4) ו-14(א)(7) לחוזה המיועד ללווים קיימים, המילים "ואו כל דין אחר שיבוא להחליפו או לתקנו", מיד לאחר ההפניה להוראות חוק המשכון.
7. סעיפים 15(ג) ו-15(ד) לחוזה – תנאי הערבות
- לא הושגה בין הצדדים הסכמה ביחס לסעיפים הנ"ל. עמדת הצדדים והנימוקים לה תפורט במסגרת מסמך ההשלמות שיוגש לבית משפט נכבד זה.
8. סעיפים 16(ד) ו-19 לחוזה – משקלם הראייתי של ספרי הבנק, חשבונותיו והצהרתו בעניין שיעור הריבית המירבי
- א. סעיף 16(ד) לחוזה החלואה קבע:
- "הצהרות הבנק בדבר שיעור הריבית המירבי כאמור לעיל ישמשו הוכחה מספקת נגד הלווים והערבים".
- ב. סעיף 19 לחוזה החלואה קבע:
- "הלווה והערבים להסכם זה מצהירים ומסכימים בזה, כי ספרי הבנק וחשבונותיו יהיו נאמנים עליהם בכל הנוגע להלוואה על פי הסכם זה, לרבות יתרת הלוואה, התשלומים הנלווים, חשבון הריבית, הפרשי הצמדה, התשלומים האחרים, והוצאות, זקיפת התשלומים וכל יתר העניינים הנוגעים להלוואה זו וישמשו בכל עת הוכחה לכאורה לגביהם על הכתוב והרשום בהם".
- ג. הצדדים הגיעו להסכמה, כי סעיפים 16(ד) ו-19 לחוזה ינוסחו כלהלן:
- ד. סעיף 16(ד) לחוזה ינוסח כך:
- "הצהרות הבנק בדבר שיעור הריבית המירבי כאמור לעיל יהיו ראיות קבילות להוכחת אמיתות תוכן".
- ה. סעיף 19 לחוזה ינוסח כך:
- "ספרי הבנק וחשבונותיו יהיו ראיות קבילות להוכחת אמיתות תוכן".

- ו. יוער, כי נוסח זה אושר על ידי בית המשפט הנכבד בהחלטה בבקשה לעיכוב ביצוע.
9. סעיף 20(א) – שיקול דעת הבנק בזקיפת תשלומים ו-34(ב) זקיפת תשלומים במקרה של פירעון
מוקדם
- לא הושגה הסכמה בין הצדדים. עמדת הצדדים והנימוקים לה תפורט במסגרת מסמך ההשלמות שיוגש לבית משפט נכבד זה.
10. סעיף 24(ב) – דרישת כתב ביחס להנחה, ויתור או ארכה
- א. ס' 24(ב) לחוזה קובע:
- "כל הנחה, ויתור או ארכה לא יהיו ברי תוקף אלא אם יינתנו בכתב".
- ב. לאחר הדיון בבית המשפט העליון, ובהמלצתו, הוסכם כי הסעיף ינוסח באופן הבא:
- "כל ויתור או פשרה, לרבות לעניין מועדי התשלום, לא יהיו ברי תוקף אלא אם יינתנו בכתב".
11. סעיף 27 לחוזה – פיצול תביעות וסעדים
- א. נוסח סעיף 27 בחוזה במקורי קבע כך:
- "הבנק רשאי, אך לא חייב, בכל מקרה לתבוע /או להגיש תביעות נגד הלווה /או הערבים או מי מהם על חלק מההלוואה /או חלק מהסכומים שהם או מי מהם יהיו חייבים לבנק מבלי שהדבר יפגע או יגרע מזכונו של הבנק להגיש ונביעות נוספות לגבי יתרת הסכומים שהלווה /או הערבים יהיו חייבים לבנק או כל חלק מהם. כל סכום שיתבע או תעשה בגינו פעולת הוצאה למועל כל שהיא על ידי הבנק ישמש עילת תביעה נפרדת ובלתי תלויה בכל חלק אחר של ההלוואה או בכל חלק ממנה".
- ב. בית הדין הורח [סעיף 320 לפסק הדין] על ביטולו של סעיף זה.
- ג. לאור קביעותיו של בית משפט נכבד זה בפסק הדין בעניין חוזה עו"ש (סעיפים 133-137 לפסק הדין בעניין חוזה עו"ש) מוסכם למחוק את סעיף 27 לחוזה.
12. סעיף 32 לחוזה – שינוי בשיעור הריבית
- א. הסעיף בחוזה תהלוואה המקורי קבע כך:
- "על אף האמור בנספח להסכם בדבר שיעור הריבית להלוואה, מסכימים בזה הלווה והערבים מראש כי שיעור הריבית להלוואה עלול להשתנות בעת ביצוע ההלוואה או כל חלק ממנה בהתאם לשיעורי הריבית שיהיו נהוגים בבנק באותה עת ללא מל צורך במתן הודעה על כך מהבנק ללווה ולערבים".
- ב. מוסכם בין הצדדים, כי סעיף 32 ינוסח כך:
- "בכפוף לאמור במסמכים שנערכו בקשר עם ההלוואה בדבר שמירת שיעור הריבית להלוואה, מסכימים בזה הלווה והערבים מראש כי שיעור הריבית להלוואה עלול להשתנות בעת ביצוע

החלואה או כל חלק ממנה, בהתאם למנגנון השינוי הקבוע במסמכי החלואה ובכפוף לכל דין".

ג. יוער, כי הנוסח האמור אושר כבר במסגרת החלטת בית המשפט הנכבד בבקשה לעיכוב ביצוע.

13. הימנעות משינוי החוזה תוך 5 שנים

מוסכם כי ערעור הבנק יתקבל, כך שהחלטתו של בית הדין לחוזים אחידים בסוגיה זו תבטל.

14. פרסום החוזה המתוקן באתר האינטרנט של הבנק

א. מוסכם, כי החוזה המתוקן (על מהדורותיו השונות) יפורסם באתר האינטרנט של הבנק, לאחר שיערכו בו השינויים עליהם יורה בית משפט נכבד זה, וזאת חלף משלוח החוזה המתוקן לכל אותם לווים, ערבים וממשכנים שכבר חתמו על החוזה.

ב. עוד מוסכם, כי במסגרת הודעה שוטפת שהבנק שולח ללווים, יפרט הבנק לאותם לווים שחתמו ושיחתמו על החוזה עובר לתיקונו, את רשימת הסעיפים בהם נערכו שינויים בחתאם לפסק דינו של בית משפט נכבד זה וכי החודעה האמורה תהא בנוסח שיתואם בין הצדדים.

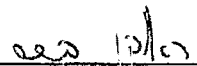
15. עיכוב ביצוע פסק הדין

א. תיקון החוזה, על מהדורותיו השונות, כרוך בהיערכות מיכונית ותפעולית של הבנק. כך, ביחס ללווים חדשים, על הבנק לבצע תיקונים בחוזה, להדפיסו ולהפיצו בטניפיו. כך, תיקון סעיף 5(ה) לחוזה כרוך, באמור, בביצוע שינויים מורכבים במערכת המיפון של יחידת המשכנתאות של הבנק.

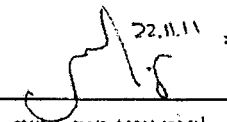
ב. לאור האמור לעיל, מבוקש, לעכב, בהסכמה, את ביצועו של פסק הדין, לפרק זמן של 4 חודשים מיום מתן פסק הדין, וזאת במטרה לאפשר לבנק להיערך לביצוע התיקונים ולמשלוח ההודעות הנ"ל ללווים.

אשר על כן מתבקש בית המשפט הנכבד, ליתן להסכמות הצדדים כמפורט בבקשה זו, תוקף של פסק דין, וכן לעכב את ביצוע פסק הדין לפרק זמן של 4 חודשים.

היום: 22.11.11

ראובן בכר, עו"ד
ב"כ איגוד הבנקים

לימור פלד, עו"ד
ב"כ המשיב

ליאת עיני-נצר, עו"ד
ב"כ המערער

בבית המשפט העליון בירושלים
בשבתו כבית משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 232/10

הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ

ע"י ב"כ עוה"ד ב. לוינבוק ושות', משרד עורכי דין

מדרך מנחם בגין 52, תל אביב 67137

טל': 03-6368888, פקס: 03-6368889

המערער

- נ ג ד -

בנק ישראל – המפקח על הבנקים

ע"י פרקליטות המדינה

רח' צלאח א-דין 29 ירושלים 91010

טל': 02-6466291, פקס: 02-6467038

איגוד הבנקים בישראל

ע"י עו"ד ראובן בכר

מרח' דניאל פריש 3, תל אביב

טל': 03-6944111, פקס: 03-6091116 המבקש להצטרף לערעור

כ"ידיד בית המשפט"

בקשה להארכת מועד להגשת הודעה מוסכמת מטעם הצדדים

בית המשפט הנכבד מתבקש להאריך את המועד להגשת הודעה מוסכמת מטעם הצדדים, וזאת
ביומיים, עד ליום 24.11.2011, מהנימוקים הבאים:

1. הצדדים נפגשו על מנת להגיע להסכמות, בהמשך לדיון שהתקיים בבית משפט נכבד זה.
2. הארכה המתבקשת הינה ארכה קצרה בת יומיים.
3. מן הדין ומן הצדק להיעתר לבקשה.

לימור פלד, עו"ד

סגנית בכירה א' לפרקליט המדינה